

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/128/2022
Identifikačné číslo spisu:	1515204675
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1515204675.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. V., narodeného XX. R. XXXX, F., mestská časť T., zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Černákom, Bratislava, mestská časť Staré Mesto, Zochova 5, proti žalovanej T. V., narodenej X. I. XXXX, F., mestská časť T., N. XXXX/XX, zastúpenej splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JURIKA & KELTOŠ, s. r. o., Bratislava, Mickewiczova 2, IČO: 35 951 087, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava V (teraz Mestský súd Bratislava IV) pod sp. zn. 43C/98/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. júla 2021 sp. zn. 9Co/143/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo 7. augusta 2020 č. k. 43C/98/2015 - 125 návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol. Uznesenie právne zdôvodnil ust. § 278 a § 281 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „CSP“). Vecne dôvodil, že 3. septembra 2019 žalobca zmeškal o 9.00 hod. pojednávanie a súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Žalobca svoj návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie odôvodnil tým, že do pojednávacej miestnosti sa dostavil o 9.24 hod. po skončení pojednávania. Meškanie ospravedlnil dopravnou zápchou, keď na pojednávanie z miesta pobytu (ul. F., F.) odchádzal o 8.00 hod. motorovým vozidlom. Žalobca vychádzal z internetového portálu www.mapa.zoznam.sk (naplánuj cestu), podľa ktorého je vzdialenosť medzi ulicami F. a T. len 11 km a túto vzdialenosť by mal prejsť za 16 minút. Predpokladal, že jedna hodina bude dostatočná doba na včasné dostavenie sa na pojednávanie. Žalobca je nezamestnaný a auto využíva sporadicky. Dopravná situácia bola kritická, čo žalobca nemohol predvídať. Namiesto 16 minút cestoval 80 minút. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nijakým spôsobom nepreukázal mimoriadnu dopravnú situáciu. Rovnaké dopravné podmienky na dostavenie sa na pojednávanie mala aj advokátska koncipientka právneho zástupcu žalovanej, ktorá na súd cestovala z mestskej časti F. - C. a na pojednávanie bola schopná dostaviť sa včas. Žalobcovi nič nebránilo v tom, aby súd o údajnej nepriaznivej situácii

telefonicky informoval s oznámením, že na pojednávanie sa dostaví s omeškaním. Uvedené neurobil a do pojednávacej miestnosti sa dostavil s výrazným časovým omeškaním po skončení pojednávania. Žalobca sa na adrese F. XX, F. zdržiava minimálne od 29. februára 2016, a preto si musí byť minimálne tri roky vedomý dopravnej situácie v mieste jeho pobytu. Neobstojí teda jeho tvrdenie o sporadickom využívaní motorového vozidla. Žalobca mohol predvídať dopravnú situáciu v prvý poprázdňinový pracovný deň a navyše mohol predvídať, že keď je pojednávanie o 9.00 hod., tak bude cestovať do Petržalky v čase „rannej špičky“. Žalobca ako nezamestnaný nie je limitovaný žiadnymi pracovnými povinnosťami, ktoré by prípadne musel splniť ešte pred pojednávaním, a preto mohol ešte skôr vyjsť z miesta svojho pobytu na pojednávanie. Okolnosti na strane žalobcu nenastali neočakávane. Všetky tieto okolnosti sa dali predvídať s poukazom na dobu, počas ktorej žalobca žije v T. F.. Jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie preto nebolo možné vyhovieť, nakoľko súd prvej inštancie ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania nezistil.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu uznesením z 26. júla 2021 sp. zn. 9Co/143/2020 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Potvrdenie uznesenia súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že súd prvej inštancie sa náležite vysporiadal s návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Žalobcom uvádzané odvolacie dôvody boli nedôvodné. Žalobca si sám zvolil čas odchodu z adresy trvalého bydliska o 8.00 hod., hoci nič mu nebránilo, aby zvolil skorší čas. Bolo žalobcovou chybou, že nebol dost' ostražitý a nekontaktoval súd s informáciou o jeho meškaní. Žalobca tým, že neskoro odišiel z domu a svoje meškanie neospravedlnil telefonicky, sám dal protistrane príležitosť rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, čo tá aj využila. Zo strany súdu prvej inštancie došlo k správne právnemu posúdeniu v súlade s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), ktorý vyložil pojem ospravedlniteľný dôvod. V danej veci neexistoval ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania. Dodal, že v rámci tohto konania nie je možné skúmať splnenie podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale len existenciu ospravedlniteľného dôvodu. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 v spojení s § 396 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovanej v odvolacom konaní v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj len „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ust. § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces). Navrhol zrušiť uznesenie odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Zopakoval, že cestoval na pojednávanie z miesta svojho pobytu, pričom z domu vychádzal o ôsmej hodine. Vzdialenosť s cieľovým miestom je približne 11 km a čas na presun medzi danými dvomi miestami motorovým vozidlom obvykle trvá 16 minút (teraz však trval 80 minút). Z dôvodu meškania bol vydaný rozsudok pre zmeškanie. V danej veci však existuje ospravedlniteľný dôvod pre zmeškanie pojednávania žalobcom. Žalobca sa nestotožňuje s tým, ako vec posúdili nižšie súdy, pretože nastali neočakávané okolnosti, pre ktoré zmeškal pojednávanie. Tieto boli nezávislé od jeho vôle. Dopravný úsek, ktorý musel absolvovať vozidlom, aby sa dostavil na pojednávanie načas, si počas rannej dopravnej špičky v pracovný deň vyžaduje obvykle čas nepresahujúci 30 minút. V daný deň bola dopravná situácia mimoriadne nepriaznivá. Žalobca sa za svoje meškanie ospravedlnil priamo v pojednávacej miestnosti osobne. Predmetné skutočnosti nie je možné dať na ťarchu žalobcovi. Meškanie nemohol ospravedlniť telefonicky, pretože nemal pri sebe mobilný telefón. Ďalej dodal, že za relatívne krátke meškanie na pojednávanie bol žalobca postihnutý mimoriadne prísne.

4. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo nižšími súdmi rozhodnuté, v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP)

dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

8. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 CSP, dovolací súd prednostne skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti v dovolaní tvrdenej procesnej vady v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristúpi dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

9. V danej veci bola uvedená podmienka splnená, t. j. že ide o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, keď uznesenie odvolacieho súdu o potvrdení uznesenia súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je v otázke zrušenia rozsudku pre zmeškanie rozhodnutím konečným (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. augusta 2023 sp. zn. III. ÚS 287/2023).

10. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ust. § 420 písm. f/ CSP.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

13. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

14. Žalobca vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP odôvodnil v podstate nesprávnym právnym posúdením veci nižšími súdmi (vychádzajúc z obsahu dovolania v zmysle § 124 ods. 1 CSP) v otázke existencie

ospravedlniteľného dôvodu pre zmeškanie pojednávania žalobcom. Dovolateľ odôvodňoval svoj mimoriadny opravný prostriedok tým, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, namietajúc jeho právny záver. Tu však treba dodať, že prípadné nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 24/2017). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu prípadnej právnej otázky nezakladá vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP).

15. Existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolací súd nezistil.

16. Dovolací súd na okraj k námietke nesprávneho právneho posúdenia (§ 421 CSP) dodáva nasledovné.

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

19. Dovoláním napadnutým uznesením odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie (§ 357 písm. h/ CSP).

20. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým tento rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP i v spojení s § 421 ods. 2 CSP bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

22. Pre úplnosť sa dodáva, že z obsahu predmetného podania označeného žalobcom ako návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie sa dá vyvodiť i odvolanie voči rozsudku pre zmeškanie s poukazom na námietku nesplnenia podmienok vydania rozsudku pre zmeškanie, keď žalobca namieta, že vydanie rozsudku pre zmeškanie má byť postihom pasívnej strany sporu, čo on v danom prípade určite nie je. Bude preto potrebné zaoberať sa týmto podaním i z tohto hľadiska a teda skúmať v rámci odvolacieho konania, či boli splnené podmienky pre jeho vydanie (napr. adresne sa vysporiadať i s poučením o možnosti vydať rozsudok pre zmeškanie žalobcu pri odročení pojednávania).

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.